

דו"ח ביקורת פנים

הגן הזואולוגי.

**יוסי כהן רו"ח.
מבקר - פנים**

1. כללי

הגן הזואולוגי משתרע על שטח נרחב "בקריית ביץ" אשר בגבול המערבי של העיר, (בסמוך למכללה הטכנולוגית של חיל - האוויר, כפר רפאל והחווה החקלאית). מאחר והגן נמצא באזור שאינו מאוכלס בצפיפות קיים עדיין פוטנציאל לפיתוח נוסף של הגן.

במשך שנים רבות נוהל הגן באמצעות עמותה הקרויה "העמותה למען המכון הפדגוגי למדעי הטבע בנגב"

בתחילת שנת 2011, הועבר הגן לאחריותה של חברת כיוונים. יש לציין כי את כל חובות העבר של העמותה כלפי ספקים, עובדים וכו' נטלה על עצמה העירייה.

עובדי העבודה נקלטו כעובדים מן המניין של כיוונים. בדעת חברת כיוונים לפעול לפיתוח הגן ולבצע בו עבודות גינון ופיתוח נרחבות.

2. מטרת הביקורת והיקפה

מטרת הביקורת לבחון את אופן הפעלת הגן הזואולוגי מהיבטים כספיים ותפעוליים, לאור כללי מינהל תקנים ולאור נהלי כיוונים, להצביע על ליקויים במידה וקיימים ולהמליץ על דרכים לפתרון מתוך כוונה לשפר את המצב הקיים ולמנוע הישנותם של מקרים דומים. במסגרת הביקורת. נערכו פגישות עם מנהל הגן והמזכירה, עיון בחוזים, ספרת קופות, בדיקת טופסי הפקדה, רשימות מלאי, קופה קטנה, בדיקת גבייה בפועל ממבקרים מול תעריף ועוד.

3. ממצאי הביקורת

3.1 הצעות מחיר

נוהל כספים 4-2006 מגדיר את נוהל ההתקשרות של החברה עם ספקים.
עד 1,000 ₪ - הצעת מחיר אחת
בין 1,000 ₪ ל- 50,000 ₪ - 3 הצעות מחיר.

לגן הזואולוגי קשר עסקי קבוע על בסיס הזמנות חודשיות עם מספר ספקים.

ממצאי הביקורת העלו כדלקמן:

1. אין תיק מסודר של הצעות מחיר
2. במקרים רבים מדי, לא נעשתה השוואת מחירים ע"פ נוהלי החברה.
3. במקרים שישנם הצעות מחיר, אין בסיס להשוואה בין הספקים מאחר וההתייחסות הינה למוצרים שונים ולא על בסיס השוואה זהה.

להלן הממצאים שנמצאו על ידי:

סעיף ההוצאה	היקף כספי	שם הספק	הצעות מחיר נוספות
תומרי ניקוי + קפה, תה, סוכר.	3,000 ₪ לחודש.	גל יסמין שיווק והפצה בע"מ	אין
כלי עבודה	3,000 ₪ לחודש	ש.א. אחים מירון	אין
הדפסות	שוטף, ע"פ צורך	סהר הדפסות	אין
אספקת חציר	34,800 ₪	הלוי שרגא	ישנם הצעות מספקים נוספים אולם מוצרים שונים: דגן, טלסל.
גלידות	בחודשים 1-6 15,000 ₪ לחודש. בחודשים 7-12 9,000 ₪ לחודש.	יצחק ניסן - גנה גלידות.	ישנם הצעות מחיר "סתמיות" משטראוס ומהספק הנ"ל. לא כוללים מחירים, הסכמי מסגרת כלליים בלבד: חבאי תשלום תקופת התקשרות וכל.
בשר מזון לטורפים	5,000 ₪ בחודש.	קורניש חן.	לא נבדקו הצעות מחיר. לפני כן רכשו מרונן שוק הבשר.
לחם לעופות	500 ₪ לחודש	מאפית יעקובוב	אין הצעות מחיר.

סעיף ההוצאה	היקף כספי	שם הספק	הצעות מחיר נוספות
מזון למכרסמים וארנבות	2,000 ₪ לחודש	קופולק	ישנה הצעת מחיר מפולי.
מזון לסוסים	800 ₪ לחודש	סוכנות אמבר / נירה יוגב	הצעה נוספת של "הגרעין"
מזון לעופות ותוכים	4,500 ₪ לחודש	פופלי בע"מ	אין הצעות נוספות לדברי מנהל הגן ספק בלעדי.
מזון דוגלי	3,000 ₪ לחודש	מאיה (דג) שיווק והפצה בע"מ.	הצעה נוספת של הגרעין.
מזון לחזירים	1,000 ₪ לחודש	מוסד ומכון למדע וחקר	אין הצעות נוספות. לדברי מנהל הגן ספק בלעדי.

2.3 הסכם התקשורת עם מרפאה וטרינרית "ברנע"

ב-15.2.11 נחתם הסכם התקשורת עם מרפאה וטרינרית "ברנע" שתוקפו עד ליום 15.2.2012. בהסכמת שני הצדדים ניתן להאריך את תקופת ההסכם לתקופות נוספות. ע"פ הסכם זה תספק המרפאה הוטרינרית טיפול שוטף ומניעתי באמצעות שני ביקורים חודשיים בני שעותיים כ"א. דהינו סה"כ 4 שעות חודשיות.

התמורה בגין 4 השעות הנ"ל מסתכמת-5,000 ₪ + מע"מ לחודש. עבור שירותים נוספים כגון: מעבדות שירות, אבחון ובדיקות שונות, תרופות וחומרים תגבה תמורה נוספת מעבר לשכ"ט הנ"ל. כמו כן עבור טיפולים שלא במסגרת הביקורים הקבועים ישולם סך 480 ₪ לשעה או לחלק ממנה.

הביקורת מוצאת לנכון לציין:

1. לא נמצאו הצעות מחיר מרופאים וטרינרים נוספים.
2. לדעת הביקורת סך 5,000 ₪ + מע"מ עבור 4 שעות עבודה הינו תעריף גבוה מאוד בכל קנה מידה אפשרי.
3. יש לציין כי אותה מרפאה שחתומה כעת על הסכם עם כיוונים. נתנה בעבר את אותם שירותים לעמותה שהפעילה את הגן, בחינם, לאורך שנים.

3.3 תעודות משלוח וחשבוניות לא חתומות

הביקורת מצאה כי במקרים רבים לא מקפידים לחתום על תעודות משלוח / חשבוניות כאישור לקבלת הסחורה והשירות.

להלן מדגם מייצג למצב המתואר לעיל.

שם הספק	תאריך חשבונית/תעודת משלוח	סכום	מספר התעודה
מחסני השוק	11.4.11	1,310.88 ₪	1043
מחסני השוק	14.4.11	72.89 ₪	1296
הגרעין	3.4.11	418.25 ₪	82000102
הגרעין	27.4.11	64.57 ₪	82000128
מאיה	12.5.11	3422 ₪	200832212
פופלי סעד אגודה שיתופית	24.5.11	4074 ₪	223385
ש.א אחים מירון	31.5.11	773 ₪	41677
פופלי סעד אגודה שיתופית	1.7.11	1907 ₪	223551
מחסני השוק	7.6.11	3348 ₪	2480
מחסני השוק	29.6.11	791.53 ₪	2933
פופלי	24.3.11	4148 ₪	154
גל יסמין	12.6.11	1313 ₪	93822
סוכנות אמבר נירה יוגב	13.6.11	769 ₪	
מרפאה וטרינרית	16.5.11	8700 ₪	77

3.4 קופה קטנה

לרשות המזכירה קופה קטנה לצורך ביצוע תשלומים בסכומים קטנים.
ע"פ נוהל תקין לקופה קטנה ישנו סכום קבוע "דמי מחזור" (ראה נוהל 2-2006 של החברה)
סכום זה נשאר קבוע, כל עוד לא התקבלה החלטה על ידי הגורמים המוסמכים להעלות/להקטין את הסכום.

הביקורת נוכחה לדעת כי המזכירה לא קיבלה סכום מוגדר מראש לצורך הפעלת ק"ק, אלא לקחה כסף ממכירת כרטיסי הכניסה והעבירה אותו לצורך הפעלת הק"ק.

במהלך הביקורת במקום, נוכחה הביקורת למצוא כי הסכומים של הק"ק השתנו מ'ס פעמים, בניגוד לכללי נוהל תקין כאמור.

כמו כן ישנו ספק קבוע "ל.ו." שמשולם לו מחשבון ק"ק, בניגוד לסעיף 8 לנוהל כספים 02-2006 שלפיו "אין לשלם לספק קבוע של הארגון מכספי קופה קטנה. ספקים אלו יקבלו את כספם בחשבונית הריכוז החודשית שלהם"

3.5 קופה רושמת בעמדת הכניסה לגן

בעמדת הכניסה לגן ישנה קופה שבה נמכרים כרטיסי כניסה לגן והאכלת החיות. במקום מוצב גם קיוסק קטן שמופעל בימי החול.
המכירות של קיוסק זה אמורות להיות מודפסות בקופה רושמת.
במשך כל הביקורים שערכה הביקורת בגן (תקופה שארכה כ-3 שבועות לסירוגין) לא נמצאה קופה לרישום הכנסות ממכירת הקיוסק.
הרישומים נעשו באופן ידני ע"ג נייר.
לדברי הקופאית במקום, הייתה קופה רושמת, ואולם העכברים נסו בכבל החשמלי, והקופה נשלחה לתיקון.
לביקורת נראה לא סביר תקופת תיקון כה ארוכה.

3.6 קיוסק מרכזי.

בגן ישנו דוכן מכירה – "קיוסק" שמיועד לממכר גלילות, שתייה וחטיפים שונים בשבתות.

שווי המלאי המוצרים הינו בממוצע כ- 10,000 ₪.
ע"פ הנחיות מנהל הגן, יש לבצע שתי ספירות מלאי בכל שבוע:
אחת ביום חמישי ואחת בתום הפעילות ביום שבת.
כמו כן מופעלת במקום קופה רושמת.

הביקורת מצאה את הליקויים הבאים:

1. הקיוסק לא מחובר לשום מערכת אזהרה כדי למנוע פריצות (בעבר היו מספר גניבות)
2. מבדיקה אקראית של ספירות מלאי עולה כדלקמן:

- א. טפסי רשימות המלאי לא חתומות ע"י הסופרים.
- ב. חלק מהטפסים לא נושאים תאריך.
- ג. מבדיקת ספירות המלאי שנערכו בחודש נובמבר 2011, מתברר כי ישנם רק 4 ספירות, במקום 8, כמתבקש.

3. ע"פ טופס ממוחשב של ספירות מלאי (הנתונים הידניים של הספירה מועברים אליו) ליום 3.12.11 הכולל גם נתוני מכירות ע"פ כמות המוצרים שנמכרו בכל קטגוריה וע"פ המחיר למוצר, הפדיון אמור להיות 2,263 ₪.

בעוד שלפי סרט קופה רושמת לאותו יום הפדיון הסתכם ב-2,515 ₪.
פער לא מוסבר של 252 ₪.

4. ב-26.11.11 הודפס סכום המכירות בכרטיס אשראי בשעה 15:16 עם סכום של 2,293 ₪.
אחרי כן, הייתה פעולה נוספת בכרטיס אשראי בשעה 15:29 בסך 360 ₪. שלא נרשמה בסיכום הכללי של אותו יום, מאחר והסיכום הוצא ממכשיר הכספות לפני תום יום העבודה.

5. מבדיקת סרט קופה רושמת ליום 26.11.11 (שהוצא ביום למחרת ב-27.11.11) הפעולה האחרונה שהודפסה הייתה בשעה 14:57, מכיוון שהנייר נגמר, והעובדת במקום לא יודעת לחליף נייר.
הקיוסק נסגר בשעה 15:30.
דהיינו במשך 33 דקות, המכירות לא נרשמו כלל באמצעי כלשהו.

6. בתאריך 26.11.11 נמסר הפדיון בסך 2,072 לידי המזכירה, ללא Z (סרט) קופה רושמת.

החשבוני

החשבוני

החשבוני

החשבוני

החשבוני

3.7 מזומנים בכספת

בחדרו של מנהל הגן ישנה כספת ובה מאוכסנים כרטיסי כניסה ומזומנים בסכום של כ-6,000 ₪ לצורך פריטה.

מקור הסכום הנ"ל אינו ברור דיו, מהיכן הוא נובע ומדוע צריך סכום כה גבוה לפריטה.

יתרה מכך אין דפי ספירה ראויים לשמם הכוללים : תאריך ספירה , שמות הסופרים, חתימה והסכום הכספי.

מתוך הסכום הנ"ל מעבירים ומקבלים כספים לעמדות הכניסה ומהקיוסק המרכזי ללא שום רישום ומעקב ראוי לשמו.

יתרה מכך לחמישה עובדים בגן יש גישה למפתח המשרד ולקוד הסודי ולכספת. מעבירים אחריות על הכספת מעובד אחד למשנהו בלי לבצע ספירת קופה מסודרת ע"ג טופס שבו העובד האחד מקבל אחריות על הסכום הכספי שהועבר לרשותו.

3.8 דוח מסירת יומן קופה .

3.8.1 – אי התאמות בקופה

בכל יום הקופאי בעמדת הכניסה מעביר יומן קופה מפורט על התקבולים שהתקבלו בעמדת הכניסה הכולל: יתרת פתיחה לתחילת היום, פדיון ממכירת כרטיסי כניסה והאכלת חיות (ממספר כרטיס עד מספר כרטיס) פדיון ממכירת הקיוסק במקום, הסכום שהועבר למזכירה והסכום שנותר בידו בסוף היום.

הביקורת ערכה שלוש ספירת קופה פיזית מול הדוח שהוגש. בשתיים מהביקורת נמצאה אי התאמה בין המזומנים לבין היתרה שאמורה להיות ע"פ יומן הקופה.

דוגמא לספירת אי התאמה –

בתאריך 26.11.11 נמסר יומן קופה כדלקמן :

סה"כ פדיון ממכירת כרטיסים (כולל יתרת התחלתית) 13,193 ש"ח
נשאר בקופה 360 ש"ח

12,833

2093 נוסף מכירת קיוסק
14,926

2,653 פחות כרטיסי אשראי
12,273

180 פחות שק
12,093 מזומן שהועבר למזכירה.

בפועל בספירה היו מזומנים בסך: 12,122 ש.
עודף בהעברה 29 ש.

3.8.2 שינוי ביתרה התחלתית

כאמור לעיל הקופאי מתחיל את יום העבודה עם יתרה התחלתית לצורך פריטה.
הביקורת נוכחה לדעת כי סכום התחלתי זה משתנה מיום ליום ואינו קבוע.
שינוי זה מקשה על בקרה נאותה על הכספים ובלתי מובן.
לדוגמה : 26.11.11 קופה התחלתית 339 ש,
25.11.11 קופה התחלתית 360 ש.

3.8.3 יומני קופה לא חתומים

יומני הקופה היומיים לא חתומים כנדרש לא ע"י הקופאי ולא ע"י מנהל התורן.

3.9 כוח אדם ושכר.

3.9.1 חזוזה העסקה למזכירה

בגן מועסקים 15 עובדים על בסיס שכר גלובלי ו- 13 עובדים נוספים על בסיס שעתי.

כמחצית העובדים עבדו בעבר בעמותה "למען המכון הפדגוגי למדעי הטבע בנגב".

עם העברת הגן לאחריות חברת כיוונים, נערכו מכרזים לכל התפקידים בגן והעובדים שעבדו בעבר בעמותה חתמו על הסכמי העסקה חדשים בכיוונים.

לכלל זה ישנו חריג. המזכירה המועסקת בגן טרם חתמה על הסכם העסקה חדש ועובדת ע"פ התנאים שהיו לה בעמותה.

הביקורת רואה בחומרה עובדה זו שהמזכירה טרם עברה מכרז וטרם חתמה על הסכם למרות שחלפה שנה תמימה מאז שהגן הועבר לאחריות כיוונים.

3.9.2 העסקת קרובי משפחה

ע"פ נוהל 21-2006 של החברה, חל איסור על העסקת קרובים, למעט חריגים מסוימים ובאישור יו"ר הדירקטוריון או יו"ר ההנהלה או מנהל החברה. הביקורת מצאה כי בין העובדים השעתיים בגן ישנה עובדת בשם י.ח שהינה ביתה של י.ר. לא נמצא אישור העסקה בהתאם לנוהל האמור.

הביקורת רואה בחומרה רבה העסקת קרובים מדרגה ראשונה.

3.9.3 רהארגון של צוות העובדים.

הביקורת נכחה בגן מס' פעמים, בימי אמצע השבוע. את מס' המבקרים/כניסות אפשר היה לספור על יד אחת. הביקורת רואה מחובתה לציין שבמצב דברים זה אין טעם הגיוני וכלכלי להחזיק את כל הצוות בעבודה, לאורך כל שעות פתיחת הגן למבקרים. כדוגמא אציין את הקופאי בעמדת הכניסה, מפתיחת הגן ועד סגירתו. יום עבודה שלם עבור 5-6 מבקרים ביום, זהו בזבוז. גם בעמדות נוספות בגן לא ניכרה פעילות שדורשת את כל העובדים בו זמנית.

3.10 כיסוי ביטוחי

הפעלת גן זואולוגי, הינה פעילות חריגה לפעילות הרגילה של כיוונים (חוגים, תרבות, וכו'). בפעילות זו כרוכים סיכונים שאינם קיימים בפעילויות האחרות של החברה כגון תקיפת בעלי חיים את המבקרים, ביטוח החיות עצמם וכו'.

הביקורת ביקשה ממנהל הגן לראות את הפוליסות הרלבנטיות לגן. מנהל הגן פנה למח' ההתקשרויות והביטוח בעריה, לשם קבלת הפוליסות הרלבנטיות. מנהל מח' התקשרויות וביטוח בעריה העביר למנהל הגן פוליסות לביטוח אש במתקנים שונים של החברה. פוליסות אלו לא כללו את הגן הזואולוגי, ולא כללו את הסיכון המיוחד הקיים בהפעלת הגן כפי שתואר לעיל.

3.11 היעדר מרחב מוגן

בשטח הגן אין מרחב מוגן. עובדה זו מקבלת משנה חשיבות לאור המתיחות והירי מכיוון עזה לכיוון באר שבע. לעובדי הגן ולמבקרים במקום אין מרחב מוגן שיוכלו לנוס אליו בעת ירי קסאמים.

4. סיכום והמלצות

הליקויים שהתגלו במהלך הביקורת הינם כמעט בכל תחום שנבדק, כמות הליקויים רבה מידי .

יש צורך מידי לבצע בדק בית ותיקון הליקויים כמפורט דלקמן :

4.1 על עובדי הגן לדבוק בנהל הצעות מחיר של החברה .

4.2 יש לנהל תיק הצעות מחיר מסודר ומאורגן לכל נושא ונושא.

4.3 הצעות מחיר צריכות להיות על בסיס זהה, כדי שתוכל להתבצע השוואה בין הספקים.

4.4 יש לבדוק היטב את חוזה ההתקשרות עם המרפאה הוטרינרית "ברנע". האם ניתן לבצע שינויים הן ברמות השכ"ט והן בתוקף השירותים שהמרפאה מספקת. לבדוק במקביל אצל מרפאות וטרינריות אחרות הצעות מחיר.

4.5 על מזמין ומקבל שירות בגן לחתום על תעודות משלוח/חשבוניות כאישור לקבלת המוצרים והשירותים.

4.6 לקופה קטנה יוגדר סכום קבוע מראש, לא ניתן לשינוי .
השלמת הקופה קטנה תעשה אך ורק באמצעות שיק שיימסר ע"י מח' הכספים בחברה למזכירת הגן ולא באמצעות פדיון מכירת כרטיסים והמזון .

4.7 ספקים קבועים לא ישולמו מתוך הקופה הקטנה.

4.8 יש להציב באופן מידי קופה רושמת בעמדת הכניסה לגן.

4.9 הקיוסק המרכזי יחובר למערכת אזעקה כדי למנוע פריצות.

4.10 ספירות המלאי יבוצעו ע"ג טפסים חתומים ע"י הסופרים ונושאים את תאריך הספירה. יש להקפיד ולבצע ספירות מלאי פעמיים בשבוע (לפני שבת ואחרי שבת)

4.11 סיכום המכירות בכרטיסי אשראי בקיוסק המרכזי יתבצע רק בסוף יום הפעילות.

4.12 העובדים בקיוסק המרכזי יעברו הדרכה מקיפה להפעלת הקופה רושמת. לרבות אופן החלפת הסרט.

4.13 הפדיון היומי של הקיוסקים יימסר לידי המזכירה בצירוף סרט קופה רושמת.

4.14. המזומנים בכספת יספרו כל יום וירשמו ע"ג טופס ספירה מסודר לרבות חתימת הסופרים.

4.15. בעת העברת האחריות הכספת מעובר לעובד תתבצע ספירת המזומנים. ספירת המזומנים תרשם בטופס ספירה מסודר ושני העובדים יחתמו על הטופס.

4.16. כל הוצאה/הכנסה של כסף לכספת תלווה בטופס הוצאה/הפקדה שיחתם ע"י שני עובדים (העובד המקבל/העובד המוסר)
- הביקורת מציינת כי בעקבות הביקורת הוכנס טופס הנ"ל . אולם הטופס איננו כולל תאריך וחתימות כנדרש.

4.17. יומני קופה יהיו חתומים ע"י הקופאי ומנהל תורן.

4.18. הקופאי בכניסה יתחיל כל יום עבודה עם יתרה התחלתית קבועה של מזומנים ללא שינוי יום יומי.

4.19. יש להוציא מכרז לתפקיד מזכירת הגן. בשלב מאוחר עם בחירת המזכירה יש להחתים על הסכם עבודה בכיוונים .

4.20. תופסק העסקת קרובים בגן.

4.21. תתבצע חשיבה מחדש על ארגון כוח האדם בגן. לרבות נחיצותו ואופן הפעלתו (יומי/שעתי) . בהתאם לצרכים.

4.22. יש לבדוק בדחיפות מצב כיסוי הביטוח בגן לאור הסיכונים המיוחדים שכרוכים בהפעלתו. אין להסתפק בפוליסות שנשלחו ע"י מח' התקשרויות והביטוח בעריית באר שבע.

4.23. יש לדאוג למרחב מוגן במתחם הגן לשימוש העובדים וציבור המבקרים.